



NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

naziv **MENJAVA DIALIZNE RAZTOPINE PRI KONTINUIRANI AMBULANTNI PERITONEALNI DIALIZI – CAPD**

koda **20.09**

Ključne besede: **Vtok, iztok, kopel, dializna raztopina**

Namen aktivnosti: **Zagotoviti varno izmenjavo dializne raztopine. Zagotoviti ustrežno raven presnovnih produktov in elektrolitov v telesu ter tekočinsko ravnovesje.**

Potrebni pripomočki:

Predvideni čas izvajanja protokola (aktivnosti): **45 minut
3 do 5-krat dnevno**

Skrbnik protokola aktivnosti zdravstvene in babiške nege:

Sekcija MS in ZT za področje nefrologije, dialize in transplantacije

Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti: **1**

odgovorna oseba protokola: **Mirjana Rep dipl. m. s.**

omejitve, pripombe

Aktivnost ZBN lahko izvede:	bolničar	NE	
	tehnik zdravstvene nege	DA	<i>pod določenimi pogoji (omejitve)</i>
	diplomirana medicinska sestra	DA	
	diplomirana babica	NE	

- dvojna vrečka (sestavljena iz prazne in polne vrečke, ki sta med seboj povezani s cevjem) predpisanega volumna in sestave, ogreta na telesno temperaturo, z veljavnim rokom uporabe
- zaščitna jodova objemka in jodov pokrovček
- dve ščipalki
- dve zaščitni obrazni maski
- stojalo za vtok raztopine
- tehtnica (za tehtanje iztočene dializne raztopine)



NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTENE IN BABIŠKE NEGE

Izvedba aktivnosti zdravstvene nege:

1.	Odstranimo ovojnino dvojne vrečke (brez uporabe ostrih predmetov) in jo položimo na tla
2.	Preverimo bistrost tekočine in nepoškodovanost vrečke
3.	Ločimo cevje dvojne vrečke in ga zvijemo pod polno vrečko tako, da barvna zaščita na koncu cevja visi prosto čez rob delovne površine
	Razkužimo roke
4.	Odpremo vrečko z jodovo objemko Razkužimo roke
5.	Z eno roko držimo cevje, z drugo roko odstranimo barvno zaščito na koncu cevja, nato primemo jodovo objemko in jo namestimo na konec cevja
6.	Z eno roko primemo pretočni set in ga trdno držimo, z drugo roko odvijemo jodov pokrovček na pretočnem setu in ga zavržemo (pazimo, da se ne dotaknemo odprtega konca pretočnega seta)
7.	Cevje z nameščeno jodovo objemko povlečemo k pretočnemu setu in ga nanj privijemo (vedno zavijamo cevje in ne katetra) Prazno vrečko položimo na ovojnino
8.	Odpremo navoj na pretočnem setu
9.	Preverimo ohlajenost cevja na iztočni vrečki in opazujemo dvigovanje zračnih mehurčkov
10.	Zapremo navoj na pretočnem setu
11.	Vrečko dvignemo in pregledamo izgled izpirka (bistrost, barvo iztočene tekočine in prisotnost fibrina)
12.	Vrečko s svežo dializno raztopino obesimo na stojalo poleg pacienta, tako da cevje ni nategnjeno
	Speremo cevje dvojnih vrečk: - prelomimo zeleni zatič v cevju s polno vrečko - odpremo ščipalko na iztočni cevi in počakamo 15 sekund - zapremo ščipalko na iztočni cevi
13.	
14.	Odpremo navoj na pretočnem setu

opombe:

<i>Preprečimo poškodbo vrečke</i>
<i>Zagotovimo uporabo nedotaknjene raztopine</i>
<i>Izpolnimo pogoje za aseptično menjavo</i>
<i>Zagotovimo aseptično uporabo sterilnih pripomočkov in materiala</i>
<i>Preprečimo poškodbe izstopišča</i>
<i>Omogočimo iztok dializne raztopine iz trebušne votline</i>
<i>Ugotovimo konec iztoka</i>
<i>Preprečimo vtok iztočene dializne raztopine (izpirka) nazaj v trebušno votlino</i>
<i>Ukrepamo ob odstopanju v izgledu izpirka</i>
<i>Omogočimo vtok sveže dializne raztopine s pomočjo prostega pada ter preprečimo vlek katetra in poškodbo izstopišča</i>
<i>Preprečimo vdor zraka in mikroorganizmov v trebušno votlino</i>
<i>Omogočimo vtok sveže dializne raztopine v trebušno votlino</i>



NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTENE IN BABIŠKE NEGE

15.	Po končanem vtoku zapremo navoj na pretočnem setu S ščipalko zapremo vtočno cevko	<i>Preprečimo iztekanje raztopine iz trebušne votline</i>
16.	Razkužimo roke Odpremo jodov pokrovček Razkužimo roke	<i>Preprečimo okužbo</i>
17.	Z eno roko primemo pretočni set in ga trdno držimo v roki, z drugo roko odvijemo cevje s pretočnega seta in ga spustimo na tla	

Opombe, omejitve protokola:

TEHNIK ZDRAVSTVENE NEGE:

Delo ZT pri menjavi dializne raztopine je v okviru razmejitev zdravstvene nege(1997) in v okviru Aktivnosti ZN na področju nefrologije, dialize in transplantacije(2012).

OPOMBE:

CAPD je metoda zdravljenja, ki poteka neprekinjeno 24 ur. Postopek izvajanja CAPD metode sestoji iz vtoka, iztoka in kopeli. Iztok uporabljene dializne raztopine oz. izpirek in zamenjava s svežo dializno raztopino se imenuje menjava. Čas med dvema menjavama imenujemo kopel.

- Asistirana CAPD – oblika zdravljenja na domu ali v domovih starejših občanov
- Na vrečki preverimo rok uporabe, sestavo in volumen dializne raztopine – zagotovimo uporabo predpisanih in varnih dializnih raztopin.
- Povprečen čas iztoka je 20-30 minut.
- Povprečen čas vtoka je 10-15 minut.
- Če je v iztočeni tekočini fibrin, v svežo dializno raztopino apliciramo heparin po navodilih.
- Po prvi jutranji menjavi dializne raztopine pacienta stehamo in izmerimo vitalne funkcije
- Ukrepajmo pri:
 - * okužbi sterilne PD opreme (konec vrečke, pretočni set, jodova objemka, jodov pokrovček),
 - * mehanskih poškodbah peritonealnega katetra in PD opreme,
 - * težavah vtoka in iztoka,

Temeljna literatura:

1. Aktivnosti zdravstvene nege na področju nefrologije, diaize in transplantacije; Zbornica zdravstvene nege ; Ljubljana 2012.
2. Bernardini J, Price V, Figueiredo A. Recommendations Peritoneal Dialysis Patient Training, ISPD. PDI 2006; 26:625-632.
3. Delovna skupina pri Ministrstvu za zdravje. Strokovne podlage za pripravo programa obvladovanje in preprečevanje bolnišničnih okužb. Ljubljana: Slovensko zdravniško društvo, Sekcija za klinično mikrobiologijo in hospitalne infekcije, 2003. Uredili: Tatjana Lužnik-Bufon, Marjeta Škerl.
4. Dolinšek M, Škerl M. Bolnišnična higiena.MF v Ljubljani,1998.
5. EDTNA/ERCA. Peritonealna dializa. Priročnik za klinično prakso. 2009
6. Ivanuša A, Železnik D. Standardi aktivnosti zdravstvene nege. Maribor: Univerza v Mariboru, Visoka zdravstvena šola, 2002.
7. Kovač D, Lindič J, Malovrh M, Pajek J. Bolezni ledvic. 3 izd. Ljubljana: Klinični oddelek za nefrologijo, Univerzitetni klinični center; 2014.
8. Miller T, Findon G. Touch Contamination of Connection Devices in Peritoneal Dialysis. PDI 1997; 17: 560-567.
9. Piraino B, Balie G, Bernardini J, et al. Peritoneal Dialysis Related Infections Recommendations: 2005 Update. PDI 2005;25:107-131.



NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTENE IN BABIŠKE NEGE

* odstopanju v izgledu izpirka (moten, temno rumen, krvav, vsebuje fibrinske nitke).

- Ne uporabljajmo nesterilnega ali poškodovanega PD materiala.

Navodila o aplikaciji heparina intraperitonealno(i.p.):

V iztočeni PD raztopini (izpirku) včasih opazimo plavajoče beljakovinske delce v obliki nitk, kosmičev, kepic ali sluzi. To so delci fibrina, ki se med kopeljo izločajo v dializno raztopino in lahko zamašijo lumen PD katetra ali vmesno cevje (pretočni set).

Posledica so motnje v iztoku dializata in vtoku dializne raztopine.

Heparin je potrebno aplicirati v svežo dializno raztopino pred vtokom:

- ob pojavu fibrina v izpirku,
- ob pojavu peritonitisa (moten izpirek),
- po operativni vstavitvi katetra,
- pri lavažah po vstavitvi katetra.

Vsak pojav fibrina v izpirku in dodajanje heparina je treba beležiti na evidenčni list za izvajanje CAPD menjave.

Enkratni odmerek je 500 E heparina / 1 liter dializne raztopine.

organ, ki izdaja sklep o ustreznosti:

številka sklepa:

datum:

odgovorna oseba:

sklep skrbnika nacionalnega protokola

Sekcija MS in ZT za področje nefrologije, dialize in transplantacije

3/2014

13.11.2014

Mirjana Rep

I. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola

Delovna skupina za nacionalne protokole ZBN

1/15

06.02.2015

Majda Oštir

II. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola

Upravni odbor Zbornice Zveze

583/32

08.04.2015

Darinka Klemenc

III. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola

Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno nego pri MZ

04-03a/04-2015

17.06.2015

mag. Branko Bregar

Dokument objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze dne **29.09.2015**

Nacionalni protokol se uporablja najmanj do: **28.09.2017**